

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 14/1978-79 med anledning av vicetalman K.-G. Fagerholms m.fl. hemställningsmotion angående utredning av förutsättningarna för samhällets medverkan till att ge personer möjlighet att i hemmet vårda sjuka och döende anhöriga.

Över ovannämnda hemställningsmotion har landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande och får utskottet, som i ärendet hört chefsläkaren Peter Wahlberg och socialchefen Bengt Linde, värdsamt anföra följande.

Såvitt lagutskottet förmått reda ut föreliggande ärende skulle själva problematiken hänföra sig till tre huvudgrupper. Dels till frågan om rätt för anhörig att erhålla tillfällig ledighet från arbetet för vård av svårt sjuk och döende, dels till frågan om möjligheterna att i samband med sådan vård påräkna hjälp och stöd i arbetet från samhällets sida och dels slutligen till frågan om attitydförändringar bland människor till döden som livets naturliga slut.

Eftersom nu föreliggande ärende strikt borde skiljas från frågan om vård i hemmen av kroniskt sjuka personer, har utskottet ansett att det borde vara möjligt att i avtal mellan arbetslivets parter komma överens om att arbetstagare skulle ha rätt till ifrågakommande kortvariga ledighet från arbete för att hemma taga vård om sådan anhörig som av läkarvetenskapen förklarats stå utom all mänsklig hjälp. Om lön eller inte lön för sådan alldeles tillfällig ledighet från arbete har givetvis lagutskottet inte möjligheter att uttala sig. Samhällets direkta instatser åter för att underlätta vården hemma av svårt sjuka och döende personer borde tydligen åtminstone hänföra sig till möjligheterna att få läkare eller sjukvårdare på hembesök alltid när så önskas, till att åstadkomma goda personliga kontakter mellan respektive sjukhusläkare och hemmen i fråga om dessa patienter och till att ställa upp i nödvändiga fall med förstärkt hemvård.

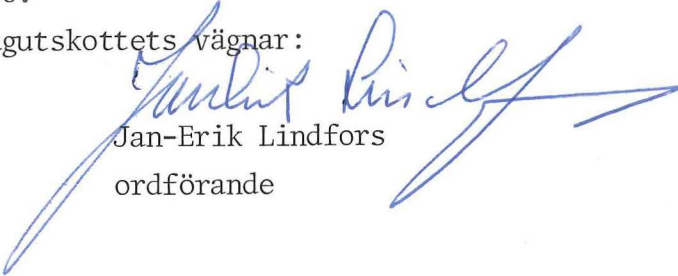
En av utskottets medlemmar (Roald Karlsson) har önskat utveckla motionens syftemål ytterligare till att omfatta även sådana fall, då svårt sjuk eller döende anhörig vårdas på sjukhus. Utskottets flertal har dock ansett att ett av motionens huvudsyftemål tyvärr naturligen varit att bereda en person, som ligger för döden, förhållanden av att enligt egen önskan få sluta sina dagar i hemmet och att ett syftemål därför inte varit att bereda anhöriga möjligheter till täta och långvariga sjukbesök, även om naturligtvis också en sådan utveckling i och för sig är lovvärd.

Vad slutligen beträffar attitydförändringarna, är detta naturligtvis en fråga om information och upplysning. Att inplantera hos människor en naturlig och i möjligaste mån odramatisk inställning till livscykelns avslutande kan komma att bli en uppgift redan under skoltiden.

Under hänvisning till ovanstående får lagutskottet förty vördsamt föreslå
att landstinget skulle hemställa hos landskapsstyrelsen om utredning av förutsättningarna för samhällets stöd och medverkan för att underlätta möjligheterna att i hemmen vårda svårt sjuka och döende anhöriga.

Mariehamn den 1 december 1978.

På lagutskottets vägnar:

Jan-Erik Lindfors
ordförande

Närvarande i utskottet: ordföranden Lindfors, ledamöterna Bengtz, Roald Karlsson och Sundberg samt ersättaren Dahlén.